

Mijn erfenis regelen

Netwerk Notarissen

www.netwerknotarissen.nl

Wat kunt u regelen voor uw overlijden? Wat gebeurt er met uw spullen en huisdieren als u er niet meer bent? Wie krijgt uw (huur)woning? Zo zijn er veel vragen te beantwoorden over zaken waaraan u niet dagelijks denkt. De wet regelt veel van deze zaken maar niet allemaal of niet op de manier die u wilt. U kunt dan zelf een regeling treffen bijvoorbeeld door een testament te maken.

Wie erft als u overlijdt?

Als u geen testament heeft dan bepaalt de wet wie er van u erft. Degenen die van u erven, heten erfgenamen. De wet heeft de mogelijke erfgenamen in vier groepen verdeeld: in de eerste groep erven de echtgenoot en kinderen. Bent u ongetrouwd en heeft u geen kinderen, dan erven uw ouders, broers en zussen (groep 2). Als een broer of zus eerder is overleden, komen hun afstammelingen (kinderen of kleinkinderen) voor hen in de plaats. Heeft u geen familieleden in de eerste en tweede groep, dan komen de grootouders aan bod en als zij zijn overleden hun afstammelingen (groep 3). Zijn er geen familieleden in groep 3, dan erven de overgrootouders en hun afstammelingen als de overgrootouders zijn overleden (groep 4).

Getrouwde partners met kinderen

Vanaf 2003 is in de wet geregeld dat als één van beide ouders (die zijn getrouwd of een geregistreerd partnerschap zijn aangegaan) overlijdt, de zogenaamde wettelijke verdeling geldt. Dit houdt kort gezegd in dat de echtgenoot/partner en de kinderen erven, maar dat de kinderen hun erfdeel pas kunnen opeisen bij het overlijden van de langstlevende echtgenoot/partner en bij andere in de wet genoemde situaties.

Is het dan voor ouders die getrouwd zijn of een geregistreerd partnerschap zijn aangegaan niet meer nodig een testament te maken? Het maken van een testament is

zeker het overwegen waard! U kunt namelijk de wettelijke verdeling op een aantal punten aanpassen aan uw persoonlijke situatie. Bovendien kunt u in een testament een zogenaamde uitsluitingsclausule opnemen. Hiermee wordt voorkomen dat als de kinderen ooit scheiden, zij de erfenis moeten delen met een ex-partner.

Als u eerder getrouwd bent geweest, is het van belang om u door de notaris te laten voorlichten of de wettelijke regels voor uw situatie geschikt zijn. Ook als u het voor uw partner en uw kinderen fiscaal zo gunstig mogelijk wilt regelen, is het raadzaam contact op te nemen met de notaris. De in de wet opgenomen wettelijke verdeling is namelijk niet verplicht en kan door een andere regeling in een testament opzij worden gezet.

Ongetrouwde partners met kinderen

Wat gebeurt er als een van de samenwonende partners overlijdt? Dan bepaalt de wet dat de kinderen erven. Door het maken van een samenlevingscontract én een testament kan ervoor worden gezorgd dat de partner ook erft. Daarbij kan in het testament worden geregeld dat de kinderen hun erfdeel pas kunnen opeisen als ook de laatste partner is overleden.

Zorg voor de kinderen

Wie zorgt voor uw kind(eren) als u er niet meer bent? In veel gevallen zal dat de andere ouder van het kind zijn maar dat hangt er vanaf of beide ouders ook het gezag hebben over de kinderen. In een testament kunt u een voogd aanwijzen die voor uw kind zorgt als u (allebei) bent overleden. Bij de zorg door de voogd hoort ook het beheer van de erfenis voor het kind. De aangewezen voogd hoeft zich pas na uw overlijden uit te spreken of hij deze taak op zich wil nemen. Hij kan dus ook weigeren. Daarom adviseren wij een 'reservevoogd' in het testament te benoemen. Deze voogd komt pas in aanmerking als de eerst aangewezen voogd niet kan of niet wil. Als het kind achttien jaar is, eindigt de voogdij. Hierdoor krijgt uw kind de beschikking over uw erfenis. Vindt u achttien jaar te jong? In een testament kunt u ook een bewindvoerder benoemen. Deze beheert dan voor het kind de erfenis totdat het kind een door u in het testament bepaalde leeftijd heeft bereikt.

Erfbelasting voor de erfgenamen

Erfgenamen kunnen te maken krijgen met erfbelasting. Een erfgenaam hoeft alleen erfbelasting te betalen als meer wordt geërfd dan het vrijgestelde bedrag. Voor een echtgenoot of partner (die aan de voorwaarden voldoet) is het vrijgestelde bedrag in 2010 € 600.000 (hier moeten pensioenaanspraken vanaf worden getrokken).

Door het vrijgestelde bedrag betalen partners in veel gevallen geen erfbelasting. Voor kinderen kan dat anders zijn. Hoewel het erfdeel van de kinderen nog niet wordt uitbetaald bij het eerste overlijden, moet toch erfbelasting worden betaald als het erfdeel per kind meer is dan € 19.000 (vrijgestelde bedrag 2010). Omdat de kinderen hun erfdeel nog niet krijgen uitbetaald, moet de overgebleven partner de erfbelasting over de erfdeelen van de kinderen betalen. Door een constructie in het testament kan de betaling van erfbelasting voor de kinderen worden verschoven naar het moment dat ook de overgebleven partner is overleden.

Voor kleinkinderen is het vrijgestelde bedrag ook € 19.000 (2010). Voor alle andere erfgenamen is het vrijgestelde bedrag € 2.000 (2010).

Erfbelasting besparen of verschuiven

Als een van de ouders overlijdt, zorgt de wet ervoor dat de overblijvende ouder de erfdelen van de kinderen niet meteen hoeft uit te betalen (zoals u hiervoor hebt gelezen). De overblijvende ouder erft namelijk alle bezittingen. De kinderen houden hun erfdelen te goed en krijgen de erfenis pas als beide ouders zijn overleden. Ook al krijgen de kinderen hun erfdeel bij het overlijden van de eerste ouder nog niet uitbetaald, in veel gevallen moet toch erfbelasting worden betaald. En: omdat de kinderen hun erfdeel niet krijgen uitbetaald, moet de overblijvende ouder deze erfbelasting betalen. In sommige gevallen gaat dat dan ten koste van het spaargeld dat bedoeld was voor bijvoorbeeld onverwachte reparaties aan het huis of vervanging van de auto.

Met een testament kan de betaling van de erfbelasting worden verschoven naar het moment dat beide ouders zijn overleden. Een testament kan ook tot besparing van erfbelasting leiden maar dan moet vaak bij het overlijden van de eerste ouder wel wat aan erfbelasting worden betaald. Met de keuze voor een bepaalde testamentvorm kan dus besparing of verschuiving van erfbelasting worden bereikt. Wij kunnen dit inzichtelijk maken met cijfervoorbeelden gebaseerd op uw persoonlijke situatie. Deze persoonlijke situatie is overigens heel belangrijk bij de keuze voor een testament. Naast de besparing of verschuiving van belasting moet bij het maken van het testament rekening worden gehouden met de leeftijd van degene die het testament maakt, het vermogen (bezittingen en schulden) en de gezinssamenstelling.

Kleinkinderen kunnen ook een rol spelen in de besparing van erfbelasting. Een kleinkind mag namelijk € 19.000 (vrijstelling in 2010)

belastingvrij van grootouders erven. Door middel van een legaat in een testament kan dit bedrag aan kleinkinderen worden nagelaten. Het kleinkind krijgt dan bij het overlijden van opa of oma een geldbedrag zonder dat daarover erfbelasting hoeft te worden betaald. Zonder dit legaat betalen de kinderen (of de partner) over ditzelfde bedrag waarschijnlijk wél belasting. Het is dus bijna altijd gunstig om in een testament door middel van een legaat het vrijgestelde bedrag aan kleinkinderen na te laten. Vanzelfsprekend kan dit ook een lager bedrag dan € 19.000 zijn.

Erfenis in het buitenland

Als u ook bezittingen in het buitenland heeft, bijvoorbeeld een huis, is het van belang te weten welke wet van toepassing is als u overlijdt. De Nederlandse wet of de wet van het land waar het huis staat? Deze vraag is niet eenvoudig te beantwoorden: elk land heeft eigen regels van internationaal (erf-) recht. In Nederland en in het land waar het huis staat, kunnen dus verschillende regels gelden. Vaak kan bij het maken van een testament door middel van een zogenaamde rechtskeuze worden bepaald welk erfrecht van toepassing is op uw erfenis. Als u al een testament in Nederland heeft, is het van belang te informeren of dit testament ook in het buitenland geldt. Naast het vaststellen van het geldende erfrecht moet u rekening houden met de erfbelasting. De meeste landen belasten namelijk de verkrijging uit een erfenis. Als u vermogen heeft in Nederland maar ook in een ander land, is er een risico dat over een gedeelte van uw erfenis tweemaal erfbelasting moet worden betaald. Er is regelgeving waarmee in zo'n geval vermindering van erfbelasting kan worden bereikt, maar in sommige gevallen betalen erfgenamen toch een stukje dubbele belasting.

Afwikkeling van de erfenis

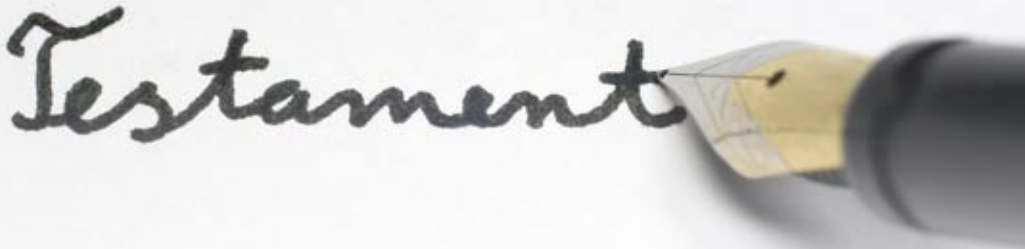
Als u overlijdt, dan moet door de erfgenamen veel worden geregeld. Dit loopt uiteen van de uitvaart, praktische zaken en de afhandeling van de belastingen tot andere formaliteiten rond de erfenis. Deze afhandeling kan door de erfgenamen gebeuren, maar ook door een executeur. Als u bijvoorbeeld een onderneming heeft, er veel erfgenamen zijn of in het buitenland wonende erfgenamen zijn, dan is het verstandig een executeur uw erfenis te laten afwikkelen.

Een executeur moet in een testament worden aangewezen. U kunt de executeur ook een aantal speciale opdrachten geven zoals het vinden van een goed tehuis voor uw huisdieren. Als u legaten in uw testament heeft opgenomen, bijvoorbeeld het nalaten van een geldbedrag aan een goed doel, dan zorgt de executeur ervoor dat uw testament wordt uitgevoerd.

U kunt zelf bepalen wie u als executeur de afwikkeling van uw erfenis toevertrouwt. Dit kan een familielid of kennis zijn, maar ook de notaris kan de afwikkeling van uw erfenis regelen.

Testament

Een testament maken, hoe gaat dat?

Eerst bespreekt de notaris met u uw wensen. De notaris legt daarbij uit hoe de wet uw erfenis verdeelt en hoe u daarin met een testament verandering kunt brengen. We informeren naar uw vermogen (bezittingen maar ook schulden zoals leningen etc.) en inventariseren daarbij of voor bepaalde bezittingen of schulden bijzondere regelingen moeten worden getroffen. Als u een onderneming heeft, kan dat namelijk het geval zijn. Maar ook huisdieren kunnen onderwerp van een bijzondere regeling zijn. Om u goed te kunnen adviseren over een testament is het ook belangrijk voor ons te weten welke polissen, lijfrenteverzekeringen en andere regelingen u al in verband met uw overlijden hebt getroffen.

In een testament kunnen verschillende regelingen worden opgenomen. In het gesprek over het maken van een testament stellen we de hierna genoemde en andere regelingen uitgebreid aan de orde:

- > Aanwijzen van de erfgenamen.
- > Bepalen wat de erfgenamen erven, bijvoorbeeld dat de partner alle bezittingen krijgt (en de schulden voor zijn rekening moet nemen) terwijl de kinderen hun erfdeel nog niet krijgen uitgekeerd.
- > Bepaalde bezittingen of geldbedragen aan begunstigden toewijzen door middel van een legaat, bijvoorbeeld de auto die aan de neef moet toekomen of het vrijgestelde bedrag aan een kleinkind (zie hiervoor over erfbelasting besparen of verschuiven) of een bedrag aan een goed doel.
- > Aanwijzen van een voogd en of een bewindvoerder.
- > Aanwijzen van een executeur.
- > Door de zogenaamde uitsluitingsclausule regelen dat uw erfenis van de erfgenaam zelf wordt en bij een echtscheiding niet met de ex-partner van de erfgenaam hoeft te worden gedeeld. Dit kan ook bij legaten worden geregeld.

Na de bespreking hoe uw testament er zou kunnen uitzien, maken we er een ontwerp van. Dit kunt u thuis rustig nalezen. Daarna bespreken we of de tekst van het testament goed is of moet worden aangepast. Als u het eens bent met de tekst van het testament maken we een afspraak om het testament te ondertekenen. Het originele testament wordt in onze kluis bewaard; u krijgt hiervan een afschrift mee. Aan het Centraal Testamentenregister in Den Haag geven we door dat u een testament heeft gemaakt zodat na overlijden het testament kan worden teruggevonden. De inhoud van het testament maken we niet bekend aan het register.

Een testament kunt u altijd nog wijzigen, dit wordt 'herroepen' genoemd. Wacht hier echter nooit te lang mee; als u door ziekte (bijvoorbeeld dementie) geestelijk niet meer in staat bent om een akte te ondertekenen, is het wijzigen van een testament niet meer mogelijk.

Testament niet altijd nodig

Voor sommige regelingen hoeft u geen testament te maken. In de wet is een beperkt aantal regelingen opgenomen die u door middel van een zogenaamd codicil kunt vastleggen. Een codicil is een handgeschreven stuk dat u zelf hebt gemaakt. Wat kunt u regelen in een codicil? Onder meer:

- > Het nalaten van kleren en bepaalde sieraden.
- > Het nalaten van bepaalde tot de inboedel behorende zaken en boeken.
- > In het codicil kunt u vastleggen wat er met uw stoffelijk overschot moet gebeuren. U kunt daarbij ook uw wensen over een eventuele uitvaart kenbaar maken.

- > Het beschikbaar stellen van uw organen na uw overlijden of bezwaar maken tegen een dergelijke beschikbaarstelling. Dat kan overigens ook via het zogenaamd donorformulier, zie ook www.donorregister.nl.

De wet hanteert strikte voorschriften voor het opstellen van een codicil. Als deze voorschriften niet worden gevolgd, kan na overlijden blijken dat het codicil niet geldig is. Wilt u een codicil maken? Wij kunnen u informeren over de mogelijkheden én de voorschriften van een codicil.

Als u al een testament heeft

Wetten en regels veranderen voortdurend. Maar ook uw persoonlijke situatie en wensen. Misschien maakte u een testament toen u nog geen kinderen had. Of u was nog niet getrouwd en inmiddels wel. Als persoonlijke omstandigheden of wetten en regels zijn veranderd, kan uw testament anders uitwerken dan u had bedoeld.

Op 1 januari 2010 is de wet die de belasting over het erven en schenken regelt, drastisch veranderd. Door deze wetswijziging pakken sommige testamenten fiscaal anders uit dan gedacht. Bij overlijden moet mogelijk meer belasting worden betaald dan bij het maken van het testament was voorzien.

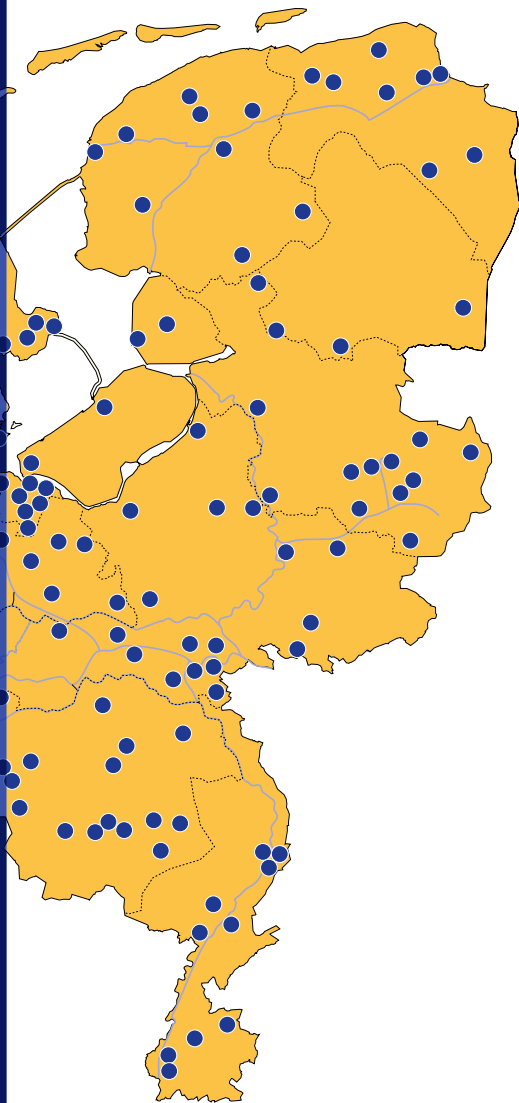
Het is raadzaam uw testament regelmatig door ons te laten beoordelen. Door de TESTament op onze internetsite in te vullen, test u of er mogelijk aanleiding is om uw testament aan te passen.

Op onze website vindt u veel gestelde vragen en tips over erven.

Ons kantoor is aangesloten bij Netwerk Notarissen, het landelijke samenwerkingsverband van ruim 160 zelfstandige notariškantoren. Wij werken samen door kennis te delen op het gebied van juridisch onderzoek, vakopleiding, kwaliteitszorg en bedrijfsvoering. Voor jou betekent dit onder meer:

- > Onze adviezen en akten altijd gebaseerd op de laatste wetwijzigingen en andere ontwikkelingen.
- > Goed leesbare akten.
- > Belangen zorgvuldig en efficiënt behandeld.
- > Inzicht in de werkzaamheden die wij verrichten.

Wij luisteren naar uw wensen, ondersteunen bij het maken van keuzes en zorgen ervoor dat uw levenszaken juridisch juist worden geregeld.

Uitgave: mei 2010 • Nr.: 0100_279

Deze brochure geeft algemene informatie over het genoemde onderwerp. Door het algemene karakter van de informatie kan de brochure onvolledig zijn.

Hoewel we bij de samenstelling van deze brochure zorgvuldig te werk zijn gegaan, kunt u geen rechten ontleen aan de inhoud daarvan. De inhoud van de brochure mag niet worden beschouwd als een persoonlijk advies; de toepassing hangt af van ieders persoonlijke situatie. Wij zijn niet aansprakelijk voor eventuele schade ontstaan door onjuiste en/of incomplete informatie in deze brochure. Om optimaal te kunnen adviseren hebben we inzicht nodig in een persoonlijke situatie. We nodigen u daarom van harte uit voor een gesprek op ons kantoor.

Netwerk Notarissen

www.netwerknotarissen.nl

